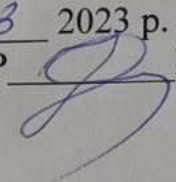


МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра приватного права

Затверджено
Науково-методичною радою ДПУ,
від «16» 03 2023 р. № 4
Голова НМР  І.І. Шемелинець

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕДИЧНЕ ПРАВО»

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форми навчання

галузь знань 08 «Право»

спеціальність 081 «Право»

освітня програма «Правове регулювання публічних та приватних відносин»

Статус дисципліни вибіркова

Ірпінь 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Медичне право» укладена на основі освітньої програми «Правове регулювання публічних та приватних відносин» для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 081 «Право», затвердженої Вченою радою Університету 29.09. 2022 року, № 3.

Укладач: І.В. Чеховська І.В. Чеховська, професор, д.ю.н., завідувач кафедри приватного права
Гарант освітньої програми А.В. Гарбінська-Руденко А.В. Гарбінська-Руденко, к.ю.н., доцент

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою приватного права від «03» 03. 2023 р. № 15

Завідувач кафедри І.В. Чеховська І.В. Чеховська, професор, д.ю.н.

Розглянуто і схвалено вченою радою Навчально-наукового інституту права, від «06» 03. 2023 р. № 10

Голова вченої ради ННІ права В.В. Топчій В.В. Топчій

Завідувач навчально – методичного відділу І.В. Качур І.В. Качур, к.біол.н., доцент

Реєстраційний № _____

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри приватного права
від _____ 2023 р. № _____

Лист оновлення та перезатвердження РПНД

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП

І.В. Качур

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. ПЕРЕДМОВА	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
2.2. ПЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ	7
2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
2.4. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	26
3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	26
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	40
5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	42
6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	43
7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	51
8. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ	54

ПЕРЕДМОВА

Медичне право як новітнє правове явище в Україні перебуває на етапі перманентного стабільного розвитку, розширюється коло фахівців, для яких ця сфера становить професійний інтерес, опановуються нові горизонти та відбувається інтеграція у світові тенденції цієї царини.

Актуальність вивчення проблематики медичного права юристами зумовлена низкою чинників, з-поміж яких, слід відзначити: 1) блага, які є предметом регулювання медичного права, а саме життя і здоров'я як найвищі соціальні цінності; 2) правовий нігілізм суб'єктів медичних правовідносин; 3) особливості провадження медичної практики; 4) праволюдний компонент цієї сфери, який проявляється у необхідності застосування належних правозахисних і правозастосовних механізмів; 5) значний обсяг і різносторонність законодавчого забезпечення сфери охорони здоров'я; 6) брак фахівців, які зможуть надати кваліфіковану правову допомогу у сфері охорони здоров'я. З-поміж плеяди юристів, лише незначне коло фахівців володіє ґрунтовними науково-практичними знаннями у сфері медичного права. Такі спеціалісти необхідні не лише для правозахисної, а й для законотворчої, правозастосовної й адвокаційної діяльності в цій царині.

Інтеграційні й імплементаційні тенденції вітчизняної науки і практики зумовлюють також запозичення позитивного досвіду зарубіжних країн в аспекті освітнього компоненту в сфері медичного права. А відтак, опанування навчального курсу "Медичне право України" є необхідним сегментом комплексної підготовки й забезпечення високої кваліфікації правників, які будуть конкурентоздатними й готовими до викликів, породжених практичною медициною, нормативними й реформістськими змінами у сфері охорони здоров'я.

Мета навчальної дисципліни передбачає комплексну підготовку правників з метою формування і розвитку їх професійної компетенції у галузі медичного права, спрямована на отримання необхідного обсягу теоретичних медико-правових знань, набуття практичних навиків спеціалізованого правозахисту й правозастосування, оволодіння достатнім рівнем правової культури і правосвідомості для збереження балансу взаємин між суб'єктами медичних правовідносин і дотримання прав людини у сфері охорони здоров'я.

Завдання навчальної дисципліни полягають у ознайомленні правників із міжнародно-правовими стандартами в галузі прав людини та охорони здоров'я та використанні їх при вирішенні конкретних правових питань; визначенні правового статусу суб'єктів медичних правовідносин; виокремленні форм, способів і засобів захисту прав суб'єктів медичних правовідносин; правових умов і підстав здійснення окремих видів медичної діяльності; здійсненні аналізу видів юридичної відповідальності у сфері охорони здоров'я; вмінні застосовувати теоретичні положення на практиці та застосуванні навиків складання відповідних документів у медичній сфері.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, метод проблемного викладу, робота в малих групах тощо. Серед форм викладання навчальної дисципліни переважають лекційні, семінарські заняття, дискусії, презентації, моделювання професійних ситуацій, мозкові штурми, майстер-класи, індивідуальна-консультаційна робота під керівництвом викладача та самостійна робота здобувачів, при виконанні якої здобувач має звертатись до роботи в мережі Internet, працювати з першоджерелами, розв'язувати навчальні практичні задачі, виконувати різні види завдань, а також неодноразово звертатись до самопостереження та самоаналізу.

Організація поточного та підсумкового контролю знань: контроль роботи здобувача вищої освіти є необхідним компонентом навчального процесу, який має на меті визначення реального рівня професійної підготовки здобувача, а також надання необхідних рекомендацій, які будуть сприяти подальшому розвитку його творчої особистості. Об'єктами контролю є отримані здобувачами знання у процесі засвоєння матеріалу дисципліни на лекціях, семінарських заняттях, диспутах та під час виконання індивідуальних завдань. Логічним

завершенням процесу контролю є процедура оцінювання отриманих здобувачем знань. Підсумковий контроль передбачає складання здобувачами екзамену.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Показники	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кредитів ЄКТС - 4		
Модулів - 3	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 4	4-й	4-й
Загальна кількість годин – 120	Семестр	
	7-й	7-й
	Лекції	
	20 год.	6 год.
	Семінарські	
	20 год.	2 год.
	Лабораторні	
	-	-
	Самостійна робота	
	78 год.	110 год.
Індивід.-консультаційна робота: 2 год.		
Форма семестрового контролю: екзамен		

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

компетентності	результати
<i>Загальні компетентності:</i>	
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій
<i>Спеціальні компетентності:</i>	
Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи	Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини
Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини	Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини
Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне	Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права

право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право	
Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Пререквізитами вивчення навчальної дисципліни «Медичне право» є отримані знання із загальнотеоретичних дисциплін юридичного спрямування, таких як: «Теорія держави та права», «Римське приватне право», «Основи юридичної клінічної практики» тощо. Також дана навчальна дисципліна знаходиться у тісному взаємозв'язку з іншими галузями права, а саме: «Цивільним правом України», «Цивільним процесуальним правом України», «Кримінальним правом України», «Адміністративним правом України» тощо.

Постреквізитами навчальної дисципліни «Медичне право» є: «Трудове право України», «Практикум зі складання процесуальних документів» тощо.

2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Академічна група ПБЦ 19-3

№ з/п	Змістові модулі	Кількість годин				Всього (год.)
		Лекції (год.)	Семінарські (практ.) заняття (год.)	Інд.-конс. робота (год.)	СРС (год.)	
Модуль 1: Медичне право як правове утворення ЗМ 1 (теми 1-4)						
Т. 1	Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні: історико-правовий огляд, сучасний стан і перспективи розвитку	2	2		5	9
Т. 2	Медичне право в системі права України	2	2		5	9
Т. 3	Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я. Практика Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я	2	2	1	5	10
Т. 4	Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я				5	5
	Всього по модулю 1	6	6	1	20	33

Модуль 2: Захист прав суб'єктів медичних правовідносин						
ЗМ 2 (теми 5-10)						
Т. 5	Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин	2	2		5	5
Т. 6	Морально-етичні аспекти лікарської діяльності		2		5	5
Т. 7	Правове регулювання трудової діяльності медичних працівників	2	2		5	5
Т. 8	Правове регулювання господарювання й управління якістю у сфері охорони здоров'я	2			5	
Т. 9	Процедури і механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я	2			5	5
Т. 10	Правове регулювання експертної діяльності у сфері охорони здоров'я в Україні Дефекти надання медичної допомоги: юридична оцінка		2	1	5	5
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття) – (40 хв.)						
	Всього по модулю 2	8	6	1	30	45
Модуль 3: Спеціальні інститути медичного права						
ЗМ 3 (теми 11-17)						
Т. 11	Правові та організаційні основи охорони материнства і дитинства		2		6	8
Т. 12	Правове регулювання провадження фармацевтичної діяльності. Правовий порядок застосування лікарських засобів	2			2	4
Т. 13	Правовий порядок захисту населення від інфекційних хвороб	2	2		2	6
Т. 14	Правовий порядок трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини		2		2	4
Т. 15	Законодавче забезпечення паліативної і хоспісної допомоги в Україні		2		2	4
Т. 16	Правове регулювання надання психіатричної допомоги	2			2	4
Т. 17	Правова регламентація косметології та спортивно-оздоровчої діяльності (спортивної медицини). Медичний туризм		2		2	4
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття) – (40 хв.)						
	Всього по модулю 3	6	8		18	32

Форма підсумкового контролю – екзамен						
	Усього за навчальною дисципліною:	20	20	2	78	120

Заочна форма навчання

№ з/п	Змістові модулі	Кількість годин				Всього (год.)
		Лекції (год.)	Семінарські (практ.) заняття (год.)	Інд.-конс. робота (год.)	СРС (год.)	
Модуль 1: Медичне право як правове утворення ЗМ 1 (теми 1-4)						
Т. 1	Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні: історико-правовий огляд, сучасний стан і перспективи розвитку	2			5	7
Т. 2	Медичне право в системі права України				5	5
Т. 3	Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я. Практика Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я		2	1	5	8
Т. 4	Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я				5	5
	Всього по модулю 1	2	2	1	20	25
Модуль 2: Захист прав суб'єктів медичних правовідносин ЗМ 2 (теми 5-10)						
Т. 5	Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин				5	5
Т. 6	Морально-етичні аспекти лікарської діяльності				5	5
Т. 7	Правове регулювання трудової діяльності медичних працівників				5	5
Т. 8	Правове регулювання господарювання й управління якістю у сфері охорони здоров'я				5	5
Т. 9	Процедури і механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я	2			5	7
Т. 10	Правове регулювання експертної діяльності у сфері охорони здоров'я в Україні Дефекти надання медичної допомоги: юридична оцінка			1	5	6
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття) – (40 хв.)						

	Всього по модулю 2	2	0	1	30	33
Модуль 3: Спеціальні інститути медичного права ЗМ 3 (теми 11-17)						
Т. 11	Правові та організаційні основи охорони материнства і дитинства				10	10
Т. 12	Правове регулювання провадження фармацевтичної діяльності. Правовий порядок застосування лікарських засобів				10	10
Т. 13	Правовий порядок захисту населення від інфекційних хвороб	2			10	12
Т. 14	Правовий порядок трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини				10	10
Т. 15	Законодавче забезпечення паліативної і хоспісної допомоги в Україні				10	10
Т. 16	Правове регулювання надання психіатричної допомоги	2			5	7
Т. 17	Правова регламентація косметології та спортивно-оздоровчої діяльності (спортивної медицини). Медичний туризм				5	5
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття) – (40 хв.)						
	Всього по модулю 3	4	0		60	64
Форма підсумкового контролю – екзамен						
	Усього за навчальною дисципліною:	6	2	2	110	120

РЕЙТИНГ-ПЛАН

Денна форма навчання

Години	Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, практична робота, самостійна робота здобувача, контрольний захід, підсумкове тестування, індивідуальна робота)	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)
--------	------	--	---------------------	-------------------------------

2	Тема 1: Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні: історико-правовий огляд, сучасний стан і перспективи розвитку	Лекція	Вміти визначати перспективи розвитку законодавства України про охорону здоров'я. Знати норми Конституції України, що регламентують право на охорону здоров'я та галузеве законодавство у сфері охорони здоров'я. Знати проблеми впровадження Медичного кодексу, основні положення Угоди про асоціацію Україна-ЄС в аспекті охорони здоров'я.	0
2	Тема 1: Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні: історико-правовий огляд, сучасний стан і перспективи розвитку	Семінар	Вміти визначати місце медичного права в системі соціального регулювання медичної діяльності. Розкривати зміст поняття «біоетика», «біоправо», «медичне право». Вміти виокремлювати роль і значення діяльності міжнародних і національних організацій у розвитку медичного права. Знати основні положення Угоди про асоціацію Україна-ЄС в аспекті охорони здоров'я. Знати критерії систематизації законодавства України про охорону здоров'я.	2

2	Тема 2. Медичне право в системі права України	Лекція	Розкривати зміст поняття галузь права, інститут права, галузь законодавства. Вміти визначати правову природу медичного права. Знати джерела медичного права та концепції медичного права. Розкривати зміст поняття «медичні правовідносини». Вміти виокремлювати види і склад медичних правовідносин.	0
2	Тема 2. Медичне право в системі права України	Семінар	Вміти визначати зміст поняття принципів і функцій медичного права. системи медичного права. Вміти виокремлювати медичне право як навчальну дисципліну і сферу науки. Визначити повноваження та функції Міністерства охорони здоров'я України. Вміти працювати із практикою Європейського суду з прав людини у галузі охорони здоров'я, складати документи, що необхідні у діяльності правозахисника.	2
2	Тема 3. Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я. Практика Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я	Лекція	Знати історичні етапи становлення та розвитку права на охорону здоров'я у міжнародному законодавстві. Вміти здійснювати аналіз нормативних актів організацій	0

			регіонального рівня у сфері охорони здоров'я. Давати конституційне визначення права на охорону здоров'я в національному законодавстві деяких країн світу.	
2	Тема 3. Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я. Практика Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я	Семінар	Знати міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я. Давати конституційне визначення права на охорону здоров'я в національному законодавстві деяких країн світу. Знати галузеве законодавство України у сфері охорони здоров'я та нормативні стандарти надання медичної допомоги. Визначити роль і значення рішень Європейського суду з прав людини у галузі охорони здоров'я, в системі законодавства про охорону здоров'я України.	2
1	Тема 3. Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я. Практика Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я	Індивідуально-консультаційна робота	Вміти готувати проекти заяв з посиланнями на статті закону про порушення лікарської таємниці. Вміти готувати доповіді про порушення права на захист персональної інформації. Вміти готувати ессе про ненадання медичної допомоги. Здійснювати огляд	5

			судової практики вирішення спорів у сфері охорони здоров'я.	
13	Усього за модулем 1			11
Модуль 2. захист прав суб'єктів медичних правовідносин				
2	Тема 5. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин	Лекція	Знати міжнародні стандарти та національні акти, що регламентують законодавче забезпечення прав пацієнта. Знати права пацієнта в окремих напрямках медичної діяльності. Здійснити аналіз правового регулювання обов'язків пацієнта в Україні. Знати зміст понять: «професійна етика» та «медична деонтологія». Вміти здійснювати аналіз змісту правового регулювання професійних прав й обов'язків медичних працівників.	0
2	Тема 5. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин	Семинар	Знати порядок проведення атестації лікарів. Проаналізувати зміст поняття «підприємництво в медичній галузі». Визначити права та обов'язки громадян України у сфері охорони здоров'я. Вміти характеризувати правовий статус лікуючого лікаря за	2

			національним законодавством.	
2	Тема 6. Морально-етичні аспекти лікарської діяльності	Семінар	Вміти визначати морально-етичні аспекти лікарської етики та дентології. Знати зміст поняття лікарська таємниця. Знати зміст поняття евтаназія. Давати правову оцінку застосуванню методів стерилізації та зміни (корекції) статевої належності.	2
2	Тема 7. Правове регулювання трудової діяльності медичних працівників	Лекція	Знати трудове законодавство, що регламентує працю медичних працівників. Знати зміст поняття «трудова угода» та порядок припинення трудового договору. Вміти визначати підстави та порядок припинення трудового договору. Знати зміст поняття «робочий час» та вміти визначати його види. Знати норми робочого часу для працівників закладів та установ охорони здоров'я. Вміти визначати юридичну	0

			відповідальність медичних працівників.	
2	Тема 7. Правове регулювання трудової діяльності медичних працівників	Семинар	Визначати загальні засади організації праці медичних працівників. Здійснювати аналіз правового статусу випускників ВМНЗ у період спеціалізації (інтернатури). Характеризувати правове регулювання часу відпочинку медичних працівників. Знати порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності медичних працівників. Характеризувати порядок притягнення медичних працівників до матеріальної відповідальності.	2
2	Тема 8. Правове регулювання господарювання й управління якістю у сфері охорони здоров'я	Лекція	Вміти розкривати зміст поняття господарської діяльності у сфері охорони здоров'я. Знати порядок та умови ліцензування господарської діяльності з медичної практики. Знати процедуру проведення контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики. Знати процедуру акредитації закладів охорони	0

			здоров'я. Вміти визначати особливості правового статусу фізичних осіб-підприємців як суб'єктів господарювання у сфері охорони здоров'я.	
2	Тема 9. Процедури і механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я	Лекція	Знати поняття та види форм захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Розкривати зміст судової форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин, вміти визначати позасудову форму захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Знати неюрисдикційні форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин: самозахист; альтернативне розв'язання конфліктів; допомога незалежних громадських об'єднань; звернення до професійних медичних асоціацій. Знати міжнародні форми і засоби захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Вміти визначати види юридичної відповідальності суб'єктів медичних правовідносин. Знати правові підстави звільнення від	0

			юридичної відповідальності. Вміння визначати розмір моральної шкоди за неналежне надання чи ненадання медичної допомоги.	
2	Тема 10. Правове регулювання експертної діяльності у сфері охорони здоров'я в Україні Дефекти надання медичної допомоги: юридична оцінка	Семінар	Аналізувати особливості законодавчого закріплення експертної діяльності в Україні. Вміти визначати види і встановлювати значення медичних експертиз в Україні. Визначати зміст поняття медична експертиза. Здійснювати правовий аналіз статусу експерта за законодавством України. Характеризувати висновок експерта. способи прийняття спадщини. Визначати види експертиз за законодавством України та дефекти надання медичної допомоги. Вміти давати юридичну оцінку дефектів надання медичної допомоги.	2
1	Тема 10. Правове регулювання експертної діяльності у сфері охорони здоров'я в Україні Дефекти надання медичної допомоги: юридична оцінка	Індивідуально-консультаційна робота	Знати алгоритм захисту прав суб'єктів медичних правовідносин при настанні дефекту при наданні медичної допомоги чи ятрогенної патології. Вміти скласти експертний висновок.	5

	Проміжний модульний контроль			6
17	Усього за модулем 2			19
2	Тема 11. Правові та організаційні основи охорони материнства і дитинства	Семінар	Знати правові основи охорони материнства і дитинства. Здійснювати правовий аналіз іі законодавчого забезпечення. Аналізувати правовий статус сімейного лікаря.	2
2	Тема 12. Правове регулювання провадження фармацевтичної діяльності. Правовий порядок застосування лікарських засобів	Лекція	Знати зміст поняття і вміти визначати правовий статус фармацевтичних працівників. Знати процедуру провадження фармацевтичної практики. Характеризувати законодавство щодо реклами лікарських засобів. Вміти визначати юридичну відповідальність фармацевтичних працівників за професійні правопорушення. Знати процедуру проведення патентування лікарських засобів.	0
2	Тема 13. Правовий порядок захисту населення від інфекційних хвороб	Лекція	Характеризувати правове регулювання у сфері охорони здоров'я щодо захисту населення від інфекційних хвороб. Аналізувати правовий статус суб'єктів медичних	0

			правовідносин в умовах лікування інфекційних і венеричних хвороб. Вміти аналізувати законодавство щодо проведення профілактичних щеплень в Україні. Вміти визначати види відповідальності за порушення законодавства у сфері боротьби із захворюванням на СНІД.	
2	Тема 13. Правовий порядок захисту населення від інфекційних хвороб	Семінар	Вміти аналізувати законодавство щодо проведення профілактичних щеплень в Україні. Вміти визначати види відповідальності за порушення законодавства у сфері боротьби із захворюванням на СНІД, COVID-19.	2
2	Тема 14. Правовий порядок трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини	Семінар	Вміти визначати особливості правового регулювання трансплантації в Україні. Знати умови та порядок взяття гомотрансплантатів у живих донорів. Знати процедуру взяття анатомічних матеріалів у померлих осіб. Знати особливості отримання і використання деяких видів анатомічних матеріалів. Вміти визначати види юридичної відповідальності за	2

			порушення законодавства про трансплантацію.	
2	Тема 15. Законодавче забезпечення паліативної і хоспісної допомоги в Україні	Семінар	Вміти давати загальну характеристику правового забезпечення паліативної допомоги в Україні. Знати міжнародно-правові стандарти у сфері надання паліативної допомоги. Знати порядок надання паліативної допомоги в Україні. Знати організаційно-правові засади створення і функціонування закладів (відділень), у яких надається паліативна допомога.	2
2	Тема 16. Правове регулювання надання психіатричної допомоги	Лекція	Знати права пацієнтів у сфері надання психіатричної допомоги. Вміти визначати дієздатність, її підстави та знати правові наслідки її обмеження. Характеризувати право на інформацію про стан психічного здоров'я та надання психіатричної допомоги. Характеризувати право на таємницю про стан здоров'я. Вміти визначати особливості здійснення психіатричного огляду.	0

			Характеризувати право на захист порушених, оспорюваних або невизнаних прав.	
2	Тема 17. Правова регламентація косметології та спортивно-оздоровчої діяльності (спортивної медицини). Медичний туризм	Семінар	Характеризувати законодавче забезпечення пластичної і реконструктивної допомоги населенню. Знати міжнародні стандарти у сфері косметології. Вміти визначати особливості законодавчої регламентації косметологічних послуг та діяльності фітнес-центрів та інших спортивно-оздоровчих закладів. Вміти визначати особливості юридичної регламентації медичного туризму.	2
	Проміжний модульний контроль			5
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE				5
16	Усього за модулем 3			15
	Екзамен			50
Усього за курсом				100

Заочна форма навчання

Години	Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, практична робота, самостійна робота здобувача, контрольний захід,	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)
---------------	-------------	--	----------------------------	--------------------------------------

		підсумкове тестування, індивідуальна робота)		
2	Тема 1: Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні: історико-правовий огляд, сучасний стан і перспективи розвитку	Лекція	Вміти визначати перспективи розвитку законодавства України про охорону здоров'я. Знати норми Конституції України, що регламентують право на охорону здоров'я та галузеве законодавство у сфері охорони здоров'я. Знати проблеми впровадження Медичного кодексу, основні положення Угоди про асоціацію Україна-ЄС в аспекті охорони здоров'я.	0
2	Тема 3. Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я. Практика Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я	Семінар	Знати міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я. Давати конституційне визначення права на охорону здоров'я в національному законодавстві деяких країн світу. Знати галузеве законодавство України у сфері охорони здоров'я та нормативні стандарти надання медичної допомоги. Визначити роль і значення рішень Європейського суду з прав людини у галузі охорони здоров'я, в системі законодавства про охорону здоров'я України.	10

1	Тема 3. Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я. Практика Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я	Індивідуально-консультаційна робота	Вміти готувати проекти заяв з посиланнями на статті закону про порушення лікарської таємниці. Вміти готувати доповіді про порушення права на захист персональної інформації. Вміти готувати ессе про ненадання медичної допомоги. Здійснювати огляд судової практики вирішення спорів у сфері охорони здоров'я.	5
5	Усього за модулем 1			15

Модуль 2. Захист прав суб'єктів медичних правовідносин

2	Тема 9. Процедури і механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я	Лекція	Знати поняття та види форм захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Розкривати зміст судової форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин, вміти визначати позасудову форму захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Знати неюрисдикційні форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин: самозахист; альтернативне розв'язання конфліктів; допомога незалежних громадських об'єднань; звернення до професійних	0
---	---	---------------	---	---

			<p>медичних асоціацій. Знати міжнародні форми і засоби захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Вміти визначати види юридичної відповідальності суб'єктів медичних правовідносин. Знати правові підстави звільнення від юридичної відповідальності. Вміння визначати розмір моральної шкоди за неналежне надання чи ненадання медичної допомоги.</p>	
1	<p>Тема 10. Правове регулювання експертної діяльності у сфері охорони здоров'я в Україні Дефекти надання медичної допомоги: юридична оцінка</p>	Індивідуально-консультаційна робота	<p>Знати алгоритм захисту прав суб'єктів медичних правовідносин при настанні дефекту при наданні медичної допомоги чи ятрогенної патології. Вміти скласти експертний висновок.</p>	5
	Проміжний модульний контроль			15
3	Усього за модулем 2			20
2	<p>Тема 16. Правове регулювання надання психіатричної допомоги</p>	Лекція	<p>Знати права пацієнтів у сфері надання психіатричної допомоги. Вміти визначати дієздатність, її підстави та знати правові наслідки її обмеження. Характеризувати право на інформацію про стан психічного здоров'я та надання</p>	0

			психіатричної допомоги. Характеризувати право на таємницю про стан здоров'я. Вміти визначати особливості здійснення психіатричного огляду. Характеризувати право на захист порушених, оспорюваних або невизнаних прав.	
	Проміжний модульний контроль			10
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання MOODLE				5
2	Усього за модулем 3			10
	Екзамен			50
Усього за курсом				100

2.5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Медичне право як правове утворення

Тема 1. Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні: історико-правовий огляд, сучасний стан і перспективи розвитку

План лекційного заняття

1. Генеза правового регулювання охорони здоров'я в Україні.
2. Законодавство України про охорону здоров'я: сучасний стан і перспективи розвитку.

3. Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні.

4. Галузеве законодавство України у сфері охорони здоров'я.

5. Медичний кодекс України: перспективи та проблеми впровадження.

Угода про асоціацію Україна-ЄС в аспекті охорони здоров'я.

План семінарського заняття

1. Місце медичного права в системі соціального регулювання медичної діяльності.

2. Систематизація законодавства України про охорону здоров'я. Біоетика, біоправо та медичне право: проблеми співвідношення.

3. Загальна характеристика національного законодавства у сфері охорони здоров'я (історико-правовий огляд).

4. Роль і значення діяльності міжнародних і національних організацій у розвитку медичного права.

5. Угода про асоціацію Україна-ЄС в аспекті охорони здоров'я.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Система правовідносин з надання медичної допомоги.

2. Системи охорони здоров'я в зарубіжних країнах.

3. Система організації охорони здоров'я в Україні.

4. Огляд судової практики вирішення спорів у сфері охорони здоров'я.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть критерії періодизації та самі періоди в історії розвитку правового регулювання медичної діяльності в Україні. Як вони взаємопов'язані один з одним?

2. Які організаційно-правові варіанти надання медичної допомоги мали місце в Київській Русі? Дайте їх характеристику.

3. Проаналізуйте джерела давньоруського права, які містять норми, що регулюють питання лікування.

4. Яка роль Аптекарського приказу 1581 р. в регламентації медичної діяльності в Україні? Дайте коротку характеристику його функцій.

5. Назвіть і охарактеризуйте найбільш важливі нормативно-правові акти за часів Петра 1, в яких містяться норми, що регламентують медичну діяльність.

6. Дайте характеристику Лікарського Статуту.

7. Як правовими засобами були забезпечені зміни в системі вищої медичної освіти в середині XIX ст.?

8. У чому полягає суть юридичного забезпечення і основні риси земської медицини?

9. Охарактеризуйте організаційно-правове значення Народного Комісаріату охорони здоров'я (Міністерства охорони здоров'я) як центрального органу управління медичною діяльністю.

10. Проаналізуйте основні нормативно-правові акти, що регламентують питання надання медичної допомоги в радянський період.

11. Назвіть основні положення Конституції України 1996 року про охорону здоров'я.

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 4]

Допоміжна: [7, 9, 10]

Інформаційні ресурси Інтернет: [19, 27, 28-30, 32-33, 35]

Міжнародні видання: [36, 38, 42].

Тема 2. Медичне право в системі права України

План лекційного заняття

1. Правова природа медичного права (галузь права, інститут права, галузь законодавства).

2. Медичне право України як галузь права: поняття, завдання, предмет і методи.

3. Джерела медичного права.

4. Концепції медичного права.

5. Медичні правовідносини: поняття, види і склад.

План семінарського заняття

1. Принципи і функції медичного права.
2. Система медичного права.
3. Медичне право як навчальна дисципліна і сфера науки.
4. Міністерство охорони здоров'я України, його повноваження та функції.
5. Роль і значення рішень Європейського суду з прав людини у галузі охорони здоров'я, в системі законодавства про охорону здоров'я України, а також документів національних судових інстанцій.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Акти органів загальної компетенції у сфері охорони здоров'я.
2. Акти органів спеціальної компетенції у сфері охорони здоров'я.
3. База стандартів медичної допомоги:
Стандартів медичної допомоги;
Клінічних протоколів (а також протоколів надання медичної допомоги);
Нормативів надання медичної допомоги;
Методичних рекомендацій;
Інших нормативних документів, які можуть бути використані для визначення лікування, яке має отримати хворий.
4. Рішення Конституційного суду України.
Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положення ч. 3 ст. 49 Конституції України «у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно» (справа про безоплатну медичну допомогу) від 29.05.2002 р.
5. Рішення Європейського суду з прав людини (Справа «Ніна Куценко проти України» (2017 р); Справа «Акопян проти України» (2014 р.).

Перелік питань для самоконтролю

1. Проведіть аналіз предмету медичного права.
2. Які особливості методу медичного права?
3. Дайте визначення поняття медичного права.
4. Які є системи медичного права?
5. Як співвідноситься медичне право із суміжними галузевими утвореннями?
6. Проаналізуйте медичне право як навчальну дисципліну і сферу науки.
7. Визначте особливості законодавчого забезпечення сфери охорони здоров'я в Україні.
8. Проаналізуйте значення діяльності міжнародних і національних організацій у розвитку медичного права.
9. Назвіть основні завдання Міністерства охорони здоров'я України.
10. Назвіть основні інститути медичного законодавства.

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 4]

Допоміжна: [5-6, 10, 14]

Інформаційні ресурси Інтернет: [19, 25, 27, 29, 32]

Міжнародні видання: [36, 38, 40, 43].

Тема 3. Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я. Практика Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я

План лекційного заняття

1. Актуальність питання визначення та забезпечення права на охорону здоров'я.
2. Історичні етапи становлення та розвитку права на охорону здоров'я у міжнародному законодавстві.
3. Регламентація права на охорону здоров'я в нормативних актах організацій регіонального рівня.
4. Конституційне визначення права на охорону здоров'я в національному законодавстві деяких країн світу.

План семінарського заняття

1. Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я.
2. Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні.
3. Галузеве законодавство України у сфері охорони здоров'я. Нормативні стандарти надання медичної допомоги.
4. Роль і значення рішень Європейського суду з прав людини у галузі охорони здоров'я, в системі законодавства про охорону здоров'я України, а також документів національних судових інстанцій.

Індивідуально-консультаційна робота

Завдання 1. Підготувати доповідь на тему: Система правовідносин з надання медичної допомоги.

Завдання 2. Які є у світі основні системи охорони здоров'я? Яка система організації охорони здоров'я використовується в Україні? Відповіді на запитання сформулюйте у формі есе.

Завдання 3. Зробіть огляд судової практики вирішення спорів у сфері охорони здоров'я.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Конвенція Ради Європи про підроблення медичної продукції та подібні злочини, що загрожують охороні здоров'я, 2011 р. (Конвенція Медікрайм).
2. Європейська соціальна хартія 1996 р.
3. Рамкова конвенція ВООЗ із боротьби проти тютюну 2006 р.)
3. Конвенція Ради Європи про підроблення медичної продукції та подібні злочини, що загрожують охороні здоров'я (2011 р.)

Перелік питань для самоконтролю

1. До якого виду прав належить право на охорону здоров'я?
2. Назвіть три рівні закріплення права на охорону здоров'я.
3. Формування міжнародних інституцій, у документах яких закріплено право на здоров'я (ООН, ВООЗ, МОП).
4. Право на медичний догляд у Загальній декларації прав людини.
5. Право на здоров'я в Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права.
6. Конвенція про права дитини як важливий правовий документ міжнародного рівня.
7. Резолюції міжнародних конференцій з прав людини, в яких відображено право на охорону здоров'я.

8. Право на охорону здоров'я в документах Ради Європи, зокрема в Європейській соціальній хартії.

9. Право на охорону здоров'я в Конституції Європейського Союзу.

10. Назвіть відмінності у відображенні права на охорону здоров'я у конституціях різних країн.

11. Причини відмінностей у конституційному визначенні права на охорону здоров'я.

12. Проблеми забезпечення реалізації права на охорону здоров'я.

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 4]

Допоміжна: [6, 7, 14]

Інформаційні ресурси Інтернет: [23-25, 27-30]

Міжнародні видання: [37, 39, 41, 43].

Тема 4. Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я

1. Роль і значення ідеологічних та етичних гарантій забезпечення прав людини у галузі охорони здоров'я.

2. Ключові проблеми реалізації права на життя крізь призму Рішень Європейського Суду з прав людини.

3. Наведіть позиції прихильників й опонентів легалізації еутаназії. Висловіть власне бачення цієї проблематики.

4. Медична й адвокатська таємниця: деякі професійні паралелі.

Перелік питань для самоконтролю

1. Право на гідну смерть.

2. Місце та роль права людини на охорону здоров'я у правовому статусі людини і громадянина.

3. Юридичні гарантії забезпечення права людини на охорону здоров'я.

4. Право людини на особисту недоторканність у галузі охорони здоров'я

5. Моделі інформування пацієнта про стан його здоров'я.

6. Розмежування понять “інформація про стан здоров'я”, “медична таємниця” та “лікарська таємниця”.

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 3, 4]

Допоміжна: [5, 8, 10, 14]

Інформаційні ресурси Інтернет: [18, 19, 25, 33-34]

Міжнародні видання: [36, 38, 42, 44].

Змістовний модуль 2. Захист прав суб'єктів медичних правовідносин

Тема 5. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин

План лекційного заняття

1. Законодавче забезпечення прав пацієнта: міжнародні стандарти та національні акти.

2. Права пацієнта в окремих напрямках медичної діяльності.

3. Правове регулювання обов'язків пацієнта в Україні.

4. Правове регулювання професійних прав й обов'язків медичних працівників.

5. Професійна етика та медична деонтологія при провадженні медичної практики.

План семінарського заняття

1. Порядок проведення атестації лікарів.
2. Підприємництво в медичній галузі.
3. Права та обов'язки громадян України у сфері охорони здоров'я.
4. Історія становлення правової регламентації медичної діяльності щодо забезпечення прав пацієнта.
5. Правовий статус лікуючого лікаря за національним законодавством.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Конвенція про захист прав людини та людської гідності щодо застосування біології та медицини
2. Лісабонська декларація. Розроблена Всесвітньою медичною асоціацією з прав пацієнтів.
3. Європейська хартія прав пацієнта.
4. Універсальна декларація по біоетиці та правам людини (УДБЛ). Розроблена Міжнародним комітетом з біоетики при ЮНЕСКО.

Перелік питань для самоконтролю

1. Визначте основні права й обов'язки пацієнта.
2. Який порядок надання медичної допомоги іноземцям та особам без громадянства, які тимчасово перебувають на території України?
3. Який порядок направлення громадян на лікування за кордон?
4. Які обов'язки громадян України у сфері охорони здоров'я?
5. Які права громадян України у сфері охорони здоров'я?
6. Назвіть державні гарантії прав громадянам у галузі охорони здоров'я.
7. Атестація лікарів: поняття та види.
8. Назвіть професійні права та обов'язки медичних працівників.

Рекомендована література:

Основна: [1-3]

Допоміжна: [6, 7, 11, 14]

Інформаційні ресурси Інтернет: [19, 21, 33, 35]

Міжнародні видання: [39, 43, 45-46].

Тема 6. Морально-етичні аспекти лікарської діяльності

План семінарського заняття

1. Морально-етичні аспекти лікарської етики та дентології.
2. Лікарська таємниця.
3. Евтаназія.
4. Штучне запліднення та імплантація ембріона.
5. застосування методів стерилізації.
6. Зміна (корекція) статевої належності.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Правові проблеми сурогатного материнства в Україні та за кордоном (2–3 держави на вибір). Запропонуйте власні шляхи їх вирішення з урахування можливості запозичення позитивного зарубіжного досвіду.

2. Загальні умови медичного втручання.
3. Згода на медичне втручання.
4. Обов'язок надання медичної інформації.

Перелік питань для самоконтролю

1. Проаналізуйте Етичний кодекс лікаря України.
2. Назвіть основні об'єкти лікарської таємниці.
3. Назвіть основні суб'єкти лікарської таємниці.
4. Правомірність розголошення лікарської таємниці без згоди пацієнта чи його законних представників.
5. Охарактеризуйте Декларацію про евтаназію.
6. Яких медико-біологічних і соціально-психологічних показань слід дотримуватись лікарям при проведенні операцій зі зміни (корекції) статевої належності.
7. Який порядок обстеження осіб, що потребують зміни (корекції) статевої належності.
8. Проаналізуйте Міжнародний кодекс медичної етики та Декларацію про незалежність і професійну свободу лікаря.

Рекомендована література:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [8, 10, 11, 14, 16]

Інформаційні ресурси Інтернет: [23, 26, 27-29]

Міжнародні видання: [38-40, 44-46].

Тема 7. Правове регулювання трудової діяльності медичних працівників

План лекційного заняття

1. Загальна характеристика трудового законодавства. Праця медичних працівників.
2. Трудовий договір та порядок його укладення. Підстави та порядок припинення трудового договору.
3. Робочий час та його види. Нормування робочого часу для працівників закладів та установ охорони здоров'я.
4. Юридична відповідальність медичних працівників.

План семінарського заняття

1. Загальні засади організації праці медичних працівників.
2. Правовий статус випускників ВМНЗ у період спеціалізації (інтернатури).
3. Правове регулювання часу відпочинку медичних працівників.
4. Дисциплінарна відповідальність медичних працівників.
5. Матеріальна відповідальність медичних працівників.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Випуск 78 Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, затвердженого наказом МОЗ України від 29 березня 2002 р. № 117.
2. Перелік відомостей, що не підлягають розголошенню.
3. Забезпечення конфіденційності інформації у медичному закладі.

Перелік питань для самоконтролю

1. Схарактеризуйте правовий статус випускників ВМНЗ у період спеціалізації (інтернатури).
2. Визначте права та обов'язки інтернів.

3. Визначте загальні підстави припинення трудового договору.
4. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника.
5. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу.
6. Нормування робочого часу для працівників закладів, установ охорони здоров'я.
7. Поняття та види відпочинку.
8. Дисциплінарна відповідальність медичних працівників.
9. Матеріальна відповідальність медичних працівників.

Рекомендована література:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [5, 6-7, 10]

Інформаційні ресурси Інтернет: [19,33-34]

Міжнародні видання: [36-39].

Тема 8. Правове регулювання господарювання й управління якістю у сфері охорони здоров'я

План лекційного заняття

1. Поняття господарської діяльності у сфері охорони здоров'я.
2. Порядок та умови ліцензування господарської діяльності з медичної практики.
3. Контроль за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики.
4. Заклад охорони здоров'я України як суб'єкт господарювання у сфері охорони здоров'я. Акредитація закладів охорони здоров'я.
5. Особливості правового статусу фізичних осіб-підприємців як суб'єктів господарювання у сфері охорони здоров'я.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Оберіть належну форму захисту для пацієнта та підготуйте необхідні процесуальні документи.
2. Охарактеризуйте альтернативні форми розв'язання конфліктів у сфері охорони здоров'я і вкажіть їх роль і значення у правозахисті.
3. Відповідність спеціальним освітнім і кадровим вимогам медичних (фармацевтичних) працівників із числа лікарів і провізорів.

Перелік питань для самоконтролю

1. Поняття персональних даних та його законодавче забезпечення.
2. Суб'єкти відносин, пов'язаних із персональними даними та об'єкти захисту.
3. Законодавчі вимоги до обробки персональних даних.
4. Права та обов'язок суб'єктів персональних даних.
5. Нормативне врегулювання повідомлення про обробку персональних даних.
6. Порядок доступу до персональних даних.
7. Відповідальність за порушення законодавства про захист персональних даних.
8. Види та форми страхування у сфері охорони здоров'я.
9. Законодавче регулювання контролю якості медичної допомоги.
10. Умови і порядок здійснення контролю якості медичної допомоги.
11. Реклама у сфері охорони здоров'я.

Рекомендована література:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [5, 7, 14, 16]

Інформаційні ресурси Інтернет: [18-20, 33, 35]

Міжнародні видання: [36-38, 41].

Тема 9. Процедури і механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.

Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я

План лекційного заняття

1. Поняття та види форм захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
2. Судова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
3. Позасудова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
4. Неюрисдикційні форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин: самозахист; альтернативне розв'язання конфліктів; допомога незалежних громадських об'єднань; звернення до професійних медичних асоціацій.
5. Міжнародні форми і засоби захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
6. Поняття та види юридичної відповідальності суб'єктів медичних правовідносин. Звільнення від юридичної відповідальності: правові підстави.
7. Відшкодування моральної шкоди за неналежне надання чи ненадання медичної допомоги: теоретико-практичні проблеми способу захисту.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Заява про перегляд судових рішень за підстави неоднакового застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, що потягнуло ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних випадках.
2. Заява про перегляд судових рішень за підстави встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення останньою міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом.
3. Адміністративна форма захисту.
4. Звернення до органів прокуратури;
5. Звернення до органів внутрішніх справ.
6. Звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Перелік питань для самоконтролю

1. Які форми захисту прав людини у сфері охорони здоров'я Вам відомі?
2. Кому пред'являється позов про відшкодування майнової та моральної шкоди завданої медичним працівником під час виконання ним своїх трудових (службових) обов'язків?
3. Які види форм захисту прав суб'єктів медичних правовідносин Вам відомі?
4. Назвіть позасудову форму захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
5. Назвіть міжнародні форми і засоби захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.

Рекомендована література:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [5, 7-10, 14]

Інформаційні ресурси Інтернет: [18, 19, 32, 33]

Міжнародні видання: [41-45].

Тема 10. Правове регулювання експертної діяльності у сфері охорони здоров'я в Україні Дефекти надання медичної допомоги: юридична оцінка

План семінарського заняття

1. Законодавче закріплення експертної діяльності в Україні.
2. Поняття, види і значення медичних експертиз в Україні.
3. Правовий статус експерта за законодавством України. Висновок експерта.
4. Види експертиз за законодавством України.
5. Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види.
6. Юридична оцінка дефектів надання медичної допомоги.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Підготуйте інтерв'ю з журналістом газети "Х" на тему: "Біла
2. Підготуйте алгоритм захисту прав суб'єктів медичних правовідносин при настанні дефекту при наданні медичної допомоги чи ятрогенної патології.

Індивідуально-консультаційна робота

1. Зробіть огляд судової практики вирішення спорів у сфері охорони здоров'я.
2. Підготуйте висновок судового експерта.

Перелік питань для самоконтролю

1. Яким законом регулюється судово-експертна діяльність?
2. Які види судової експертизи Вам відомі?
3. Хто має право призначати судово-медичну і судово-психіатричну експертизи?
4. Що Ви розумієте під терміном «дефект надання медичної допомоги»?
5. Назвіть найбільші істотні причини дефектів надання медичної допомоги.
6. Юридична оцінка дефектів надання медичної допомоги.

Рекомендована література:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [5, 10, 12, 14, 16]

Інформаційні ресурси Інтернет: [18-19, 28-31]

Міжнародні видання: [36-38, 45-46].

Змістовний модуль 3: Спеціальні інститути медичного права

Тема 11. Правові та організаційні основи охорони материнства і дитинства

План семінарського заняття

1. Організаційні основи охорони материнства і дитинства.
2. Правові основи охорони материнства і дитинства.
3. Загальна характеристика сімейної медицини.
4. Законодавче забезпечення сімейної медицини в Україні.
5. Правовий статус сімейного лікаря.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Проаналізуйте чинне законодавство України на предмет встановлення вікового цензу для реалізації репродуктивних прав людини.
2. Проаналізуйте правові проблеми сурогатного материнства в Україні та за кордоном (2–3 держави на вибір). Запропонуйте власні шляхи їх вирішення з урахування можливості запозичення позитивного зарубіжного досвіду.

Перелік питань для самоконтролю

1. Розкрийте зміст поняття «сімейна медицина».
2. Які міжнародні стандарти сімейної медицини Вам відомі?

3. Схарактеризуйте правовий статус амбулаторії загальної практики – сімейної медицини.

4. Схарактеризуйте правовий статус сімейного лікаря.

Рекомендована література:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [5, 9, 13-15, 17]

Інформаційні ресурси Інтернет: [18-19, 25-26]

Міжнародні видання: [38-41, 45-46].

Тема 12. Правове регулювання провадження фармацевтичної діяльності. Правовий порядок застосування лікарських засобів

План лекційного заняття

1. Правові основи фармації в Україні.

2. Поняття і правовий статус фармацевтичних працівників.

3. Проведення фармацевтичної практики. Реклама лікарських засобів.

4. Юридична відповідальність фармацевтичних працівників за професійні правопорушення.

5. Патентування лікарських засобів.

6. Державний контроль якості лікарських засобів в Україні.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Поняття та правовий режим генеричних лікарських засобів.

2. Створення, виробництво і реалізація лікарських засобів: правові аспекти.

3. Підстави та порядок видачі примусової ліцензії на патент, об'єктом якого є лікарський засіб.

4. Огляд судової практики вирішення спорів з неналежного контролю якості лікарських засобів.

Перелік питань для самоконтролю

1. Проаналізуйте законодавство у сфері забезпечення населення лікарськими засобами.

2. Охарактеризуйте процедуру патентування лікарських засобів.

3. Як здійснюється державний контроль якості лікарських засобів?

4. Визначте юридичні гарантії забезпечення лікарськими засобами і засобами медичного призначення окремих категорій населення в Україні.

5. Дайте правову оцінку права та обов'язкам фармацевтичних працівників.

Рекомендована література:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [5, 8, 9-10]

Інформаційні ресурси Інтернет: [18-19, 23, 25, 28]

Міжнародні видання: [41-45].

Тема 13. Правовий порядок захисту населення від інфекційних хвороб

План лекційного заняття

1. Загальна характеристика правового регулювання у сфері охорони здоров'я щодо захисту населення від інфекційних хвороб.

2. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин в умовах лікування інфекційних і венеричних хвороб.

3. Правове регулювання проведення профілактичних щеплень в Україні.

4. Боротьба з туберкульозом: правові аспекти.
5. Профілактика СНІДу. Відповідальність за порушення законодавства у сфері боротьби із захворюванням на СНІД.

План семінарського заняття

1. Загальна характеристика правового регулювання у сфері охорони здоров'я щодо захисту населення від інфекційних хвороб.
2. Правове регулювання проведення профілактичних щеплень в Україні.
3. Боротьба з COVID-19: правові аспекти.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Поняття та правовий режим генеричних лікарських засобів.
2. Створення, виробництво і реалізація лікарських засобів: правові аспекти.
3. Підстави та порядок видачі примусової ліцензії на патент, об'єктом якого є лікарський засіб.

Перелік питань для самоконтролю

1. Визначте особливості соціально-правового захисту осіб, інфікованих ВІЛ чи осіб, які страждають на хворобу, зумовлену ВІЛ.
2. Дайте загальну характеристику законодавчого забезпечення функціонування Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.
3. Які права та обов'язки громадян щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя Вам відомі?
4. Юридична відповідальність за порушення санітарного законодавства.

Рекомендована література:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [5, 7, 10, 16]

Інформаційні ресурси Інтернет: [18-19, 21, 33-34]

Міжнародні видання: [36-41].

Тема 14. Правовий порядок трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини

План семінарського заняття

1. Правове регулювання трансплантації в Україні.
2. Умови та порядок взяття гомотрансплантатів у живих донорів.
3. Взяття анатомічних матеріалів у померлих осіб.
4. Особливості отримання і використання деяких видів анатомічних матеріалів.
5. Відповідальність за порушення законодавства про трансплантацію.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Правові питання трансплантології в Україні: проблеми та перспективи.
2. Права пацієнта у сфері трансплантації органів і тканин людини

Перелік питань для самоконтролю

1. У яких випадках і за яких умов застосовують такий метод лікування, як трансплантація?
2. Назвіть основні міжнародні нормативно-правові акти, які регламентують питання трансплантації органів і тканин.

3. У якому нормативно-правовому акті визначено перелік закладів охорони здоров'я, які можуть провадити діяльність у сфері трансплантації?
4. Права, соціальний захист живого донора.
5. Умови та встановлення діагнозу смерті мозку.
6. Порядок вилучення анатомічних утворень, тканин, їх компонентів та фрагментів у донора-трупа.

Рекомендована література:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-7, 10-11, 14]

Інформаційні ресурси Інтернет: [27,32-33]

Міжнародні видання: [37, 41, 45-46].

Тема 15. Законодавче забезпечення паліативної і хоспісної допомоги в Україні

План семінарського заняття

1. Загальна характеристика правового забезпечення паліативної допомоги в Україні.
2. Міжнародно-правові стандарти у сфері надання паліативної допомоги.
3. Порядок надання паліативної допомоги в Україні.
4. Організаційно-правові засади створення і функціонування закладів (відділень), у яких надається паліативна допомога.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Правовий статус особи, якій надається паліативна допомога в Україні.
2. Правовий статус медичного працівника при наданні паліативної допомоги.
3. Імплементція міжнародних стандартів з надання хоспісної та паліативної допомоги в законодавство України.

Перелік питань для самоконтролю

1. Особливості обігу лікарських засобів при наданні паліативної і хоспісної допомоги.
2. Порядок надання паліативної допомоги в Україні.
3. Генезис розвитку паліативної допомоги.
4. Правове регулювання паліативної допомоги в Україні.

Рекомендована література:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [5, 6, 10, 11, 14]

Інформаційні ресурси Інтернет: [19, 20, 25, 27]

Міжнародні видання: [36-39].

Тема 16. Правове регулювання надання психіатричної допомоги

План лекційного заняття

1. Права пацієнтів у сфері надання психіатричної допомоги.
2. Дієздатність: підстави та правові наслідки обмеження дієздатності.
3. Право на інформацію про стан психічного здоров'я та надання психіатричної допомоги.

4. Право на масницю про стан здоров'я.
5. Особливості здійснення психіатричного огляду.
6. Право на захист порушених, оспорюваних або невизнаних прав.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Особливості надання амбулаторної психіатричної допомоги.
2. Госпіталізація до психіатричного закладу.
3. Способи припинення надання психіатричної допомоги у примусовому порядку.

Перелік питань для самоконтролю

1. Назвіть обставини, які пояснюють взаємозв'язок психіатрії і права. Які документи становлять законодавче забезпечення психіатрії?
2. Назвіть та охарактеризуйте принципи надання психіатричної допомоги.
3. У чому полягає добровільність звернення за наданням психіатричної допомоги?
4. Охарактеризуйте державні гарантії у галузі психіатрії.
5. Проаналізуйте психіатричний огляд як один з видів психіатричної допомоги.
6. Дайте визначення та охарактеризуйте амбулаторну психіатричну допомогу.
7. У чому полягають організаційно-правові особливості стаціонарної психіатричної допомоги?
8. Проаналізуйте правовий статус лікаря-психіатра.

Рекомендована література:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [5, 7, 11, 14, 16-17]

Інформаційні ресурси Інтернет: [19, 26, 31, 33]

Міжнародні видання: [39-42, 45].

Тема 17. Правова регламентація косметології та спортивно-оздоровчої діяльності (спортивної медицини). Медичний туризм

План семінарського заняття

1. Законодавче забезпечення пластичної і реконструктивної допомоги населенню.
2. Поняття косметології та її регламентація за законодавством України.
3. Міжнародні стандарти у сфері косметології.
4. Косметологічні послуги та особливості їх здійснення.
5. Законодавча регламентація діяльності фітнес-центрів та інших спортивно-оздоровчих закладів.
6. Особливості юридичної регламентації медичного туризму.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Організаційно-правові основи функціонування косметологічних клінік.
2. Господарська діяльність у сфері краси та спорту.

Перелік питань для самоконтролю

1. Що таке спортивно-оздоровчий туризм?
2. Назвіть види оздоровчо-спортивної діяльності, які мають найбільші перспективи в Україні.
3. Які види спортивно-оздоровчого туризму вам відомі?
4. Чи створені правові підстави розвитку пішохідного туризму в нашій країні?
5. Схарактеризуйте правовий статус косметолога.
6. Визначте напрями правового регулювання медичного туризму в Україні.

Рекомендована література:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [5, 12-13, 15]

Інформаційні ресурси Інтернет: [19, 23, 25, 28, 33]

Міжнародні видання: [38-41].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Розподіл балів за семінарські заняття

Кількість балів	Критерії оцінювання
2 бали	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
1 бал	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE (максимально до 5 балів).

Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться письмово.

Таблиця 4.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	3
Тестовий блок	2
Всього	5

Таблиця 4.3

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	Послідовність, логічність написання есе, тез, а також підготовка доповіді,

	презентації, аналізу судової практики, вирішення кейсів та, відповідно, їх захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
5	Послідовність, логічність написання есе, доповіді, але без презентації.
0	Не зроблено індивідуальної роботи.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку (табл.4.74):

Таблиця 4.4

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре	
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати		

			аргументи для підтвердження думок.		
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	задовільно	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	незадовільно	Не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

Результати складання екзамену оцінюються і вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни «Медичне право» використовуються наступні засоби оцінювання:

- екзамен;
- тести;
- підготовка правових та процесуальних документів;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, огляд судової практики, есе;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань (дебати по фабулі медичних спорів тощо).

6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Форми поточного контролю:

- 1) модульні контрольні роботи;
- 2) письмові, усні опитування на семінарських заняттях;
- 3) есе, тези;
- 4) презентація;
- 5) кейс;
- 6) огляд судової практики;
- 7) огляд спеціальної літератури;
- 8) тестування за темами;
- 9) проведення круглих столів, участь у конференціях;
- 10) ділова гра.

В процесі поточного контролю здійснюється СРС над досліджуваним матеріалом: повнота виконання завдань, рівень засвоєння навчальних матеріалів та окремих розділів навчальної дисципліни, робота з додатковою літературою, вміння і навички презентацій, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи тощо.

Перелік питань до поточного контролю у формі МКР 1.

1. Правова природа медичного права (галузь права, інститут права, галузь законодавства).

2. Медичне право України як правове утворення: поняття, завдання, предмет регулювання.

3. Медичні правовідносини: поняття, види і склад.

4. Принципи і функції медичного права України.

5. Система медичного права України.

6. Джерела медичного права України.

7. Медичне право як навчальна дисципліна і галузь науки.

8. Загальна характеристика законодавчого забезпечення охорони здоров'я в Україні.

9. Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я.

10. Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні.

11. Галузеве законодавство України у сфері охорони здоров'я.

12. Нормативні стандарти надання медичної допомоги.

13. Роль і значення рішень Європейського суду з прав людини у галузі охорони здоров'я, в системі законодавства про охорону здоров'я України, а також документів національних судових інстанцій.

14. Місце медичного права в системі соціального регулювання медичної діяльності.

15. Систематизація законодавства України про охорону здоров'я. Біоетика, біоправо та медичне право: проблеми співвідношення.

16. Загальна характеристика національного законодавства у сфері охорони здоров'я (історико-правовий огляд).

17. Роль і значення діяльності міжнародних і національних організацій у розвитку медичного права.

18. Здоров'я людини як фундаментальна медико-правова категорія.

19. Господарська діяльність у сфері охорони здоров'я України.

20. Державний нагляд і контроль у сфері охорони здоров'я.

21. Заклад охорони здоров'я України як суб'єкт господарювання.

22. Ліцензування й акредитація закладів охорони здоров'я.

23. Реклама у сфері охорони здоров'я.

24. Нормативно-правове й організаційне забезпечення здійснення приватної медичної практики.
25. Формування державної політики охорони здоров'я в Україні.
26. Моделі організації системи охорони здоров'я: національний та зарубіжний досвід.
27. Організаційно-правові аспекти діловодства в закладах охорони здоров'я.
28. Становлення і розвиток новітніх технологій у сфері охорони здоров'я (зокрема, телемедицина, кібермедицина, квантова медицина).
29. Загальні положення про страхування у галузі охорони здоров'я: поняття, принципи страхування, суб'єкти, об'єкти та зміст страхових правовідносин.
30. Добровільне медичне страхування: стан законодавчого закріплення та практика застосування.
31. Становлення і розвиток обов'язкового соціального медичного страхування.
32. Страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
33. Страхування професійної відповідальності медичних працівників.
34. Страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.
35. Поняття та ознаки медичної допомоги (якісна, кваліфікована, доступна, безоплатна). Право на медичну допомогу за законодавством України.
36. Медична послуга як об'єкт медичних правовідносин.
37. Медична допомога і медична послуга: проблеми співвідношення.
38. Договір про надання медичних послуг: поняття, загальна характеристика та особливості виконання.
39. Свобода договору про надання медичної послуги.
40. Суб'єктний склад і зміст договору.
41. Договірна відповідальність у галузі охорони здоров'я.
42. Права людини у сфері охорони здоров'я: поняття, класифікація, загальна характеристика.
43. Гарантії забезпечення прав людини у сфері охорони здоров'я.
44. Право людини на медичну інформацію: загальна характеристика і правове забезпечення.
45. Право людини на медичну таємницю: загальна характеристика і правове забезпечення.
46. Право на гідну смерть.
47. Право людини на життя в Рішеннях Європейського Суду з прав людини.
48. Місце та роль права людини на охорону здоров'я у правовому статусі людини і громадянина.
49. Юридичні гарантії забезпечення права людини на охорону здоров'я. 56. Поняття і види суб'єктів медичних правовідносин.
50. Пацієнт: дефініційний і класифікаційний підходи.
51. Поняття та загальна характеристика правового статусу пацієнта.
52. Законодавче забезпечення прав пацієнта: міжнародні стандарти та національні акти.
53. Проблеми та перспективи вдосконалення правового статусу пацієнта в Україні.
54. Права пацієнта в окремих напрямках медичної діяльності.
55. Правове регулювання обов'язків пацієнта в Україні.
56. Морально-етичні засади взаємин "лікар-пацієнт".
57. Особливості правового статусу законних представників у сфері охорони здоров'я.

58. Медичний працівник та його правовий статус: понятійно-категоріальний апарат і класифікація.

59. Законодавче забезпечення і класифікація прав медичних працівників.

60. Правове регулювання професійних прав й обов'язків медичних працівників.

61. Особливості юридичної відповідальності пацієнтів за законодавством України.

62. Поняття, види і значення медичних експертиз в Україні.

63. Правовий статус експерта за законодавством України.

64. Медико-соціальна експертиза втрата працездатності: поняття і види. 98. Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види.

65. Медична помилка та нещасний випадок.

Перелік питань до поточного контролю у формі МКР 2.

1. Загальна характеристика сімейної медицини: поняття, принципи, значення і міжнародні стандарти.

2. Проблеми та перспективи розвитку сімейної медицини в Україні. 109. Загальна характеристика сфери репродуктивного здоров'я людини: національне законодавство та міжнародно-правові стандарти.

3. Права та обов'язки людини у сфері охорони репродуктивного здоров'я: поняття, види, зміст.

4. Законодавче забезпечення репродуктивних технологій в Україні.

5. Правові питання штучного запліднення.

6. Сурогатне материнство: правові аспекти.

7. Корекція (зміна) статі: законодавче забезпечення та юридична практика.

8. Актуальні етико-правові питання клонування.

9. Поняття і принципи донорства крові та її компонентів.

10. Умови правомірності здійснення донорства крові та її компонентів. 125. Правовий статус донора в Україні.

11. Законодавче забезпечення донорства органів та інших анатомічних матеріалів.

12. Умови правомірності та засади трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини.

13. Правові та біоетичні проблеми донорства.

14. Нормативно-правове забезпечення профілактики та лікування інфекційних хвороб, у тому числі тих, що передаються статевим шляхом, в Україні.

15. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин в умовах лікування інфекційних хвороб, у тому числі тих, що передаються статевим шляхом.

16. Загальна характеристика правового регулювання у сфері протидії ВІЇ-інфекції/СНІДу: міжнародно-правові стандарти та національне законодавство.

17. Правове регулювання проведення профілактичних щеплень в Україні.

18. Правові основи фармації в Україні.

19. Поняття та правовий статус фармацевтичних працівників.

20. Роль фармацевтичних працівників при наданні медичної допомоги.

21. Проведення фармацевтичної практики.

22. Реклама лікарських засобів.

23. Юридична відповідальність фармацевтичних працівників за професійні правопорушення.

24. Загальна характеристика законодавства у сфері забезпечення населення лікарськими засобами.

25. Створення і виробництво лікарських засобів: правові аспекти.

26. Правове та етичне забезпечення проведення клінічних випробувань лікарських засобів. Державний контроль якості лікарських засобів в Україні.

27. Юридичні гарантії забезпечення лікарськими засобами і засобами медичного призначення окремих категорій населення в Україні.
 28. Біоетичні основи фармацевтичної діяльності.
 29. Доклінічне вивчення лікарських засобів.
 30. Міжнародно-правові акти та національні стандарти забезпечення права інтелектуальної власності в галузі охорони здоров'я.
 31. Законодавче забезпечення проведення медико-біологічних експериментів в Україні. Медико-біологічний експеримент: поняття, ознаки і види.
 32. Умови правомірності та порядок проведення медико-біологічних експериментів з участю людини.
 33. Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я щодо проведення медико-біологічних експериментів.
 34. Правові основи біоетики: проблеми медичної діяльності щодо захисту прав пацієнтів.
 35. Законодавче забезпечення галузі народної медицини (цілительства) в Україні.
 36. Народна медицина (цілительство): поняття, особливості та значення.
 37. Правовий статус суб'єктів у галузі народної медицини (цілительства).
 38. Юридична відповідальність у галузі народної медицини (цілительства).
 39. Зарубіжний досвід і практика здійснення народної медицини (цілительства).
 40. Загальна характеристика правового забезпечення галузі паліативної та хоспісної допомоги в Україні.
 41. Міжнародно-правові стандарти у сфері надання паліативної та хоспісної допомоги. Порядок надання паліативної та хоспісної допомоги в Україні.
 42. Правовий статус особи, якій надається паліативна та хоспісна допомога в Україні. Правовий статус медичного працівника при наданні паліативної та хоспісної допомоги. Особливості обігу лікарських засобів при наданні паліативної і хоспісної допомоги.
 43. Проблеми соціального і правового захисту інвалідів в Україні.
 44. Особливості здійснення прав дитини у сфері охорони здоров'я
 45. Загальна характеристика правового забезпечення галузі психіатрії в Україні.
 46. Види та порядок надання психіатричної допомоги в Україні.
 47. Правовий статус особи, якій надається психіатрична допомога.
 48. Правовий статус медичного працівника при наданні психіатричної допомоги.
 49. Поняття косметології та її регламентація за законодавством України. 189. Міжнародні стандарти у сфері косметології.
 50. Організаційно-правові основи функціонування косметологічних клінік.
 51. Законодавча регламентація діяльності фітнес-центрів та інших спортивно-оздоровчих закладів.
 52. Загальна характеристика законодавчого забезпечення функціонування державної санітарно-епідеміологічної служби України.
 53. Права та обов'язки громадян щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя.
 54. Порядок проведення санітарно-епідеміологічної експертизи.
 55. Відповідальність за порушення санітарного законодавства.
- Перелік питань до підсумкового контролю
1. Правова природа медичного права (галузь права, інститут права, галузь законодавства).
 2. Медичне право України як правове утворення: поняття, завдання, предмет регулювання.
 3. Медичні правовідносини: поняття, види і склад.

4. Принципи і функції медичного права України.
5. Система медичного права України.
6. Джерела медичного права України.
7. Медичне право як навчальна дисципліна і галузь науки.
8. Загальна характеристика законодавчого забезпечення охорони здоров'я в Україні.
9. Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я.
10. Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні.
11. Галузеве законодавство України у сфері охорони здоров'я.
12. Нормативні стандарти надання медичної допомоги.
13. Роль і значення рішень Європейського суду з прав людини у галузі охорони здоров'я, в системі законодавства про охорону здоров'я України, а також документів національних судових інстанцій.
14. Місце медичного права в системі соціального регулювання медичної діяльності.
15. Систематизація законодавства України про охорону здоров'я. Біоетика, біоправо та медичне право: проблеми співвідношення.
16. Загальна характеристика національного законодавства у сфері охорони здоров'я (історико-правовий огляд).
17. Роль і значення діяльності міжнародних і національних організацій у розвитку медичного права.
18. Здоров'я людини як фундаментальна медико-правова категорія.
19. Господарська діяльність у сфері охорони здоров'я України.
20. Державний нагляд і контроль у сфері охорони здоров'я.
21. Заклад охорони здоров'я України як суб'єкт господарювання.
22. Ліцензування й акредитація закладів охорони здоров'я.
23. Реклама у сфері охорони здоров'я.
24. Нормативно-правове й організаційне забезпечення здійснення приватної медичної практики.
25. Формування державної політики охорони здоров'я в Україні.
26. Моделі організації системи охорони здоров'я: національний та зарубіжний досвід.
27. Організаційно-правові аспекти діловодства в закладах охорони здоров'я.
28. Становлення і розвиток новітніх технологій у сфері охорони здоров'я (зокрема, телемедицина, кібермедицина, квантова медицина).
29. Загальні положення про страхування у галузі охорони здоров'я: поняття, принципи страхування, суб'єкти, об'єкти та зміст страхових правовідносин.
30. Добровільне медичне страхування: стан законодавчого закріплення та практика застосування.
31. Становлення і розвиток обов'язкового соціального медичного страхування.
32. Страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
33. Страхування професійної відповідальності медичних працівників.
34. Страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.
35. Поняття та ознаки медичної допомоги (якісна, кваліфікована, доступна, безоплатна). Право на медичну допомогу за законодавством України.
36. Медична послуга як об'єкт медичних правовідносин.
37. Медична допомога і медична послуга: проблеми співвідношення.
38. Договір про надання медичних послуг: поняття, загальна характеристика та особливості виконання.
39. Свобода договору про надання медичної послуги.

40. Суб'єктний склад і зміст договору.
 41. Договірна відповідальність у галузі охорони здоров'я.
 42. Права людини у сфері охорони здоров'я: поняття, класифікація, загальна характеристика.
 43. Гарантії забезпечення прав людини у сфері охорони здоров'я.
 44. Право людини на медичну інформацію: загальна характеристика і правове забезпечення.
 45. Право людини на медичну таємницю: загальна характеристика і правове забезпечення.
 46. Право на гідну смерть.
 47. Право людини на життя в Рішеннях Європейського Суду з прав людини.
 48. Місце та роль права людини на охорону здоров'я у правовому статусі людини і громадянина.
 49. Юридичні гарантії забезпечення права людини на охорону здоров'я. 56.
- Поняття і види суб'єктів медичних правовідносин.
50. Пацієнт: дефініційний і класифікаційний підходи.
 51. Поняття та загальна характеристика правового статусу пацієнта.
 52. Законодавче забезпечення прав пацієнта: міжнародні стандарти та національні акти.
 53. Проблеми та перспективи вдосконалення правового статусу пацієнта в Україні.
 54. Права пацієнта в окремих напрямках медичної діяльності.
 55. Правове регулювання обов'язків пацієнта в Україні.
 56. Морально-етичні засади взаємин "лікар-пацієнт".
 57. Особливості правового статусу законних представників у сфері охорони здоров'я.
 58. Медичний працівник та його правовий статус: понятійно-категоріальний апарат і класифікація.
 59. Законодавче забезпечення і класифікація прав медичних працівників.
 60. Правове регулювання професійних прав й обов'язків медичних працівників.
 61. Особливості юридичної відповідальності пацієнтів за законодавством України.
 62. Поняття, види і значення медичних експертиз в Україні.
 63. Правовий статус експерта за законодавством України.
 64. Медико-соціальна експертиза втрата працездатності: поняття і види. 98.
- Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види.
65. Медична помилка та нещасний випадок.
 66. Ятрогенна патологія: актуальність і основні причини виникнення. 103.
- Юридична оцінка дефектів надання медичної допомоги.
67. Загальна характеристика сімейної медицини: поняття, принципи, значення і міжнародні стандарти.
 68. Проблеми та перспективи розвитку сімейної медицини в Україні. 109. Загальна характеристика сфери репродуктивного здоров'я людини: національне законодавство та міжнародно-правові стандарти.
 69. Права та обов'язки людини у сфері охорони репродуктивного здоров'я: поняття, види, зміст.
 70. Законодавче забезпечення репродуктивних технологій в Україні.
 71. Правові питання штучного запліднення.
 72. Сурогатне материнство: правові аспекти.
 73. Корекція (зміна) статі: законодавче забезпечення та юридична практика.
 74. Актуальні етико-правові питання клонування.
 75. Поняття і принципи донорства крові та її компонентів.

76. Умови правомірності здійснення донорства крові та її компонентів. 125. Правовий статус донора в Україні.
77. Законодавче забезпечення донорства органів та інших анатомічних матеріалів.
78. Умови правомірності та засади трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини.
79. Правові та біоетичні проблеми донорства.
80. Нормативно-правове забезпечення профілактики та лікування інфекційних хвороб, у тому числі тих, що передаються статевим шляхом, в Україні.
81. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин в умовах лікування інфекційних хвороб, у тому числі тих, що передаються статевим шляхом.
82. Загальна характеристика правового регулювання у сфері протидії ВІЕ-інфекції/СНІДу: міжнародно-правові стандарти та національне законодавство.
83. Правове регулювання проведення профілактичних щеплень в Україні.
84. Правові основи фармації в Україні.
85. Поняття та правовий статус фармацевтичних працівників.
86. Роль фармацевтичних працівників при наданні медичної допомоги.
87. Провадження фармацевтичної практики.
88. Реклама лікарських засобів.
89. Юридична відповідальність фармацевтичних працівників за професійні правопорушення.
90. Загальна характеристика законодавства у сфері забезпечення населення лікарськими засобами.
91. Створення і виробництво лікарських засобів: правові аспекти.
92. Правове та етичне забезпечення проведення клінічних випробувань лікарських засобів. Державний контроль якості лікарських засобів в Україні.
93. Юридичні гарантії забезпечення лікарськими засобами і засобами медичного призначення окремих категорій населення в Україні.
94. Біоетичні основи фармацевтичної діяльності.
95. Доклінічне вивчення лікарських засобів.
96. Міжнародно-правові акти та національні стандарти забезпечення права інтелектуальної власності в галузі охорони здоров'я.
97. Законодавче забезпечення проведення медико-біологічних експериментів в Україні. Медико-біологічний експеримент: поняття, ознаки і види.
98. Умови правомірності та порядок проведення медико-біологічних експериментів з участю людини.
99. Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я щодо проведення медико-біологічних експериментів.
100. Правові основи біоетики: проблеми медичної діяльності щодо захисту прав пацієнтів.
101. Законодавче забезпечення галузі народної медицини (цілительства) в Україні.
102. Народна медицина (цілительство): поняття, особливості та значення.
103. Правовий статус суб'єктів у галузі народної медицини (цілительства).
104. Юридична відповідальність у галузі народної медицини (цілительства).
105. Зарубіжний досвід і практика здійснення народної медицини (цілительства).
106. Загальна характеристика правового забезпечення галузі паліативної та хоспісної допомоги в Україні.
107. Міжнародно-правові стандарти у сфері надання паліативної та хоспісної допомоги. Порядок надання паліативної та хоспісної допомоги в Україні.
108. Правовий статус особи, якій надається паліативна та хоспісна допомога в Україні. Правовий статус медичного працівника при наданні паліативної та хоспісної

допомоги. Особливості обігу лікарських засобів при наданні паліативної і хоспісної допомоги.

109. Проблеми соціального і правового захисту інвалідів в Україні.

110. Особливості здійснення прав дитини у сфері охорони здоров'я

Загальна характеристика правового забезпечення галузі психіатрії в Україні.

111. Види та порядок надання психіатричної допомоги в Україні.

112. Правовий статус особи, якій надається психіатрична допомога.

113. Правовий статус медичного працівника при наданні психіатричної допомоги.

114. Поняття косметології та її регламентація за законодавством України. 189.

Міжнародні стандарти у сфері косметології.

115. Організаційно-правові основи функціонування косметологічних клінік.

116. Законодавча регламентація діяльності фітнес-центрів та інших спортивно-оздоровчих закладів.

117. Загальна характеристика законодавчого забезпечення функціонування державної санітарно-епідеміологічної служби України.

118. Права та обов'язки громадян щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя.

119. Порядок проведення санітарно-епідеміологічної експертизи.

120. Відповідальність за порушення санітарного законодавства.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Чеховська І. В. Медичне право України: навчальн. посіб. / І. В. Чеховська. Ірпінь: *Університет ДФС України*, 2020. – 480 с. (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 63).
2. Медичне право : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С.Б. Булеци; д-ра юрид. наук, доц. М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. – 720 с.
3. Медичне право України : практикум / уклад.: І.Я. Сенюта, І.О. Богомазова, О.Ю. Кашинцева, Д.Й. Клапаций, Р.А. Майданик, О.Є. Січкоріз, Х.Я. Терешко, У.Я. Хребтань, Х.М. Шубак ; заг. ред. І.Я. Сенюта. Львів : *Світ*, 2014.
4. Охорона здоров'я і права людини : ресурсний посібник / за науковою редакцією І.Я. Сенюти (укр. версія). 5-те вид., доп. Львів : Видавництво *ЛОБФ «Медицина і право»*, 2015. 989 с.

Допоміжна:

5. Актуальні проблеми приватного права: навч. посіб. / Чеховська І.В., Амеліна А.С., Білоус Т.Й. та ін.; *Університет ДФС України*. Ірпінь, 2017. 420 с. — (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 102).
6. Медико-правовий тлумачний словник / упоряд. І.Я. Сенюта, Х.Я. Терешко, Н.Є. Хлібороб, О.В. Цибак; за ред. І.Я. Сенюти. – Львів: Вид-во *ЛОБФ «Медицина і право»*, 2010.
7. Сенюта І. Правові позиції Європейського Суду з прав людини у сфері охорони здоров'я. Х: *Фактор*, 2020. 192 с.
8. Фармацевтичне право: навч. посібник / В.О. Шаповалова, В.В. Шаповалов, В.В. Шаповалов (мол.), О.С. Абросимов, Ю.В. Васіна, В.О. Радіонова, Н.Г. Малініна, О.О. Курижева; за аг. ред. В.О. Шаповалової. Харків, 2011.
9. Сенюта І.Я. Доктрина медичного права України: правова суть. *Право України*. 2020. № 3. С. 11-16.
10. Майданик Р. Правове регулювання відносин сурогатного материнства з іноземним елементом. імплементація кращого досвіду в Україні. *Юридичний журнал: Право України*. 2020. Випуск № 3(2020). С. 121-138.
11. Чеховська І.В., Білоусюк В.В. Правове регулювання евтаназії: міжнародний досвід». *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2019. Вип. 14. С. 23-33.
12. Чеховська І.В., Білоусюк В.В. Правове регулювання ринку косметологічних послуг: порівняльно-правовий аналіз. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2019. Вип. 15. С. 101-111.
13. Чеховська І. В. Сурогатне материнство: теоретико-правові підходи до розуміння сутності. *Міжнародний юридичний вісник Університету ДФС України*. № 6. 2017. С. 58–65.
14. Чеховська І. В. Зарубіжний досвід правового забезпечення реалізації проектів єдиного медичного простору. *Ірпінський юридичний часопис*. 2020. Вип. 2 (4). С. 31-41. Фахове видання.
15. Чеховська І.В., Божук І.В. Медичний арбітраж (третейський суд) як альтернатива цивільним судам у медичних спорах. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2021. Вип. 2. С. 93-98.
16. Чеховська І. В. Зарубіжний досвід правового регулювання застосування спеціалізованого санітарного транспорту в умовах поширення COVID-19. *Ірпінський юридичний часопис*. 2022. – Вип. 1 (8). С. 70-79.

17. Чеховська І. В., С.В. Книш, Г.В. Муляр. Психіатрична допомога чи охорона психічного здоров'я нації: нові підходи у реформуванні психіатрії. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2022. Вип. 3 (98). С. 141-151.

Інформаційні ресурси Інтернет:

18. Кодекс про адміністративні правопорушення України: Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

19. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 № 2801-ХІІ. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.

20. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19.10.2017 № 2168-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2168-19>.

21. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 № 4004-ХІІ. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>.

22. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1645-14>

23. Декларація про політику в галузі дотримання прав пацієнта в Європі / Європейська консультативна нарада ВООЗ з прав пацієнта, 1994 р. URL: http://www.who.int/genomics/public/eu_declaration1994.pdf

24. Джакартська декларація про провідну роль зміцнення здоров'я у ХХІ столітті / ВООЗ, 21-25 липня 1997 р. URL: <http://www.who.int/healthpromotion/conferences/previous/jakarta/declaration/en/index1.html>

25. Європейська хартія прав пацієнтів, листопад 2002 р. URL: <http://www.activecitizenship.net/patients-rights/projects/29-european-charter-of-patients-rights.html>

26. Захист осіб з психічними захворюваннями та покращення психіатричної допомоги: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 46/119 / Генеральна Асамблея ООН. 17 грудня 1991 р. URL: Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод / Рада Європи, 04.11.1950 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004

27. Конвенція про захист прав та гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину / Рада Європи, 04.04.1997 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_334

28. Лісабонська декларація про права пацієнта / Всесвітня медична асоціація. Асамблея ВМА, вересень-жовтень 1981р., переглянута у 2005 р. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/159441__159441

29. Люблянська хартія з реформування охорони здоров'я / ВООЗ, від 18.06.1996 р. URL: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0010/113302/E55363.pdf

30. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права / ООН, 16.12.1966 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042

31. Рекомендації REC(2004)10 Комітету Міністрів Ради Європи державам-учасникам щодо захисту прав людини і гідності осіб з психічними розладами / Комітет Міністрів Ради Європи, 22.09.2004 р. URL: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=775685>

32. Європейська соціальна хартія / Рада Європи, 03.05.1996 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_062

33. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

34. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>

35. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 05.07.2012 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5081-17>

Міжнародні видання:

36. A. Alghrani, R. Bennett, S. Ost. *Bioethics, Medicine and the Criminal Law: The Criminal Law and Bioethical Conflict: Walking the Tightrope*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
37. Roman Maydanyk, André den Exter, Iryna Izarova. *Ukrainian Healthcare Law in the Context of European and International Law*. Springer Nature, 2022
38. Charles Foster. *Medical Law: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press, 2013.
39. Furrow B., Creaney Th., Johnson S., Jost T., Schwarts R. *Health Law, Cases, Materials and Problems (abridged edition)*. – Saint Paul, MN, USA: West Publishing Corp, 2013.
40. Mishyna N., Surilova O. *Constitutional and Administrative Aspects of the Ukrainian Medical Code*. *Wiadomosci Lekarskie*. 2020. № 1. P. 191–195.
41. Kerry Lynn Macintosh. *Human Cloning: Four Fallacies and Their Legal Consequences*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
42. Samantha Holliday. *Reproductive Ethics and the Law: A Comparative Approach*. Oxford: Routledge-Cavendish, 2013.
43. Vitalii Pashkov. *The Legal Nature of Managed Entry Agreements (MEAs) in the Coronavirus Response System*. *Ukrainian Healthcare Law in the Context of European and International Law*, 2022. pp 261–276
44. *Study Guide on Medical Law / com. by S.D. Riabenko, B.V. Mykhailichenko*. K.: VSV «Medicine», 2014.
45. Iryna V. Chekhovska, Olha M. Balynska, Roman I. Blahuta, Valeriy V. Sereda, Serhii O. Mosondz. *Euthanasia or palliative care: legal principles of the implementation in the context of the realization of human rights to life*. *Wiadomości Lekarskie* 2019, tom LXXII, nr 4. P. 677-681. Фахове видання. SCOPUS.
46. Iryna Chekhovska, Vladyslav Teremetskyi, Iryna Bozhuk, Liliya Knyazka, Oksana Obryvkina, Lyubov Meniv. *Postmortal And Posthumous Reproduction: Ethical and Legal Approaches To The Legalization*. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. 2021 Vol: 24 P. 1-8. (SCOPUS)

8. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ